nieuws

Octrooibureau ging uit de bocht bij patenteren planten

nieuws

Op landbouwgewassen die het resultaat zijn van een klassiek biologisch veredelingsproces zullen in Europa geen patenten meer verleend worden. Dat duidelijke standpunt heeft het Europees Octrooibureau vorige week ingenomen. Vanzelf ging dat niet want het Octrooibureau heeft eerst jarenlang veel kritiek gekregen omdat het de EU-wetgeving verkeerd zou interpreteren. Niet alleen ngo's en kleinere veredelaars maar ook de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten waren de mening toegedaan dat op de natuurlijke eigenschappen van planten geen patent gelegd kan worden. Door dat wel te doen, verhinderden wereldspelers als Bayer, Syngenta en Monsanto dat kleinere veredelaars hun uitgangsmateriaal gebruiken voor de ontwikkeling van een nieuwe (groente)variëteit.

5 JULI 2017 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:41

Lees meer over:
toelevering
technologie

Op landbouwgewassen die het resultaat zijn van een klassiek biologisch veredelingsproces zullen in Europa geen patenten meer verleend worden. Dat duidelijke standpunt heeft het Europees Octrooibureau vorige week ingenomen. Vanzelf ging dat niet want het Octrooibureau heeft eerst jarenlang veel kritiek gekregen omdat het de EU-wetgeving verkeerd zou interpreteren. Niet alleen ngo's en kleinere veredelaars maar ook de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten waren de mening toegedaan dat op de natuurlijke eigenschappen van planten geen patent gelegd kan worden. Door dat wel te doen, verhinderden wereldspelers als Bayer, Syngenta en Monsanto dat kleinere veredelaars hun uitgangsmateriaal gebruiken voor de ontwikkeling van een nieuwe (groente)variëteit.

Het patentrecht deed in 1998 zijn intrede in de veredelingssector. Aanvankelijk gingen veredelaars ervan uit dat de patenten vooral zouden worden aangevraagd op toepassingen van biotechnologie, zoals het genetisch modificeren van gewassen. Al snel werden ook patenten aangevraagd op planteigenschappen die via klassieke veredeling waren ingebouwd. Patenten op eigenschappen die in de natuur voorkomen dus, en in die zin nauwelijks als uitvinding kunnen gelden.

Het klassieke veredelingsproces laat zich niet patenteren, maar hetzelfde dient gezegd te worden van de planten die daar het resultaat van zijn. Het Europees Octrooibureau hanteerde tot dusver een striktere interpretatie van de EU-wetgeving, wat een aantal multinationals toeliet om de natuurlijke eigenschappen van planten in Europa te patenteren. Dat was niet naar de zin van de EU-instellingen, maar het Europees Octrooibureau hoeft aan hen niet rechtstreeks verantwoording af te leggen. Zowel de Europese Commissie als de lidstaten vonden dat het Octrooibureau de wetgeving verkeerd uitlegde, en het Europees Parlement sprak zich in twee resoluties duidelijk uit tegen plantpatenten.

Vorige week heeft het Octrooibureau laten weten dat het zich schikt naar de uitleg die de Commissie aan de Europese biotech-richtlijn geeft. In november vorig jaar publiceerde de Commissie een notitie die uitlegde dat het nooit de bedoeling van de wetgever is geweest om patenten te verlenen op planten die het resultaat zijn van natuurlijke selectie en kruising. Begin dit jaar werd deze zienswijze unaniem bevestigd door de lidstaten, waarna het Europees Octrooibureau dat aangestuurd wordt door 28 EU-lidstaten en tien andere Europese landen zich er tijdens een recente bijeenkomst in Den Haag mee akkoord verklaarde.
De nieuwe zienswijze vindt onmiddellijk uitwerking in de praktijk. Vanuit Nederland, waar een aantal belangrijke groenteveredelaars actief zijn, werd hard geijverd voor een oplossing in dit dossier. Steun vonden onze Noorderburen vooral in Frankrijk en Duitsland omdat daarbuiten nauwelijks veredelaars actief zijn. De discussie barstte los toen het Europees Octrooibureau patenten toestond op tomaat en broccoli met een speciale eigenschap, hoewel beide groentevariëteiten niet het resultaat waren van genetische modificatie. Syngenta kruiste gewone en wilde tomaten om een variëteit te bekomen met een hoog gehalte flavonoïden. Monsanto verkreeg een patent op broccoli die dankzij een langere steel makkelijker te oogsten is.
Ngo's die lobbyden tegen het patenteren van planten, zoals Greenpeace en de Nederlandse biolandbouworganisatie Bionext, ontdekten dat grote bedrijven al meer dan 1.000 patenten aanvroegen op de natuurlijke eigenschappen van groenten en fruit. De patenthouder krijgt eigendomsrechten over alle zaden, planten en vruchten waarin die speciale – maar 100 procent natuurlijke – eigenschap zit. Het verzet kwam zoals gezegd vooral uit Nederland, en daar is men er nog altijd niet helemaal gerust in na de koerswijziging van het Octrooibureau.
Bionext vreest namelijk dat het besluit van het Europees Octrooibureau niet waterdicht is, en die vrees wordt gedeeld door de brancheorganisatie van veredelaars (Plantum). Wanneer klassieke veredeling gecombineerd wordt met een technische methode kan nog wel een patent verleend worden op voorwaarde dat de plant nieuw en innovatief is. Ook mag het patent zich niet uitstrekken tot plantmateriaal met dezelfde eigenschap dat volledig via klassieke veredeling bekomen is. Verder blijft het mogelijk om patenten aan te vragen op planten en dieren met een eigenschap die ontstaan is door een mutatie. Zo'n mutatie kan het resultaat zijn van een gericht technisch proces, maar kan ook op een meer spontane manier opgewekt zijn.

In samenwerking met: Boerderij

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada